

Lomake uuden säteilylain hallituksen esityksen kommentointia varten

Kommentoijat: Anja Henner(TtT, yliopettaja, anja.henner@oamk.fi) , Anneli Holmström, tutkintovastaava, TtT, ja rad14 sn ryhmän röntgenhoitajaopiskelijoita
pvm:16.1.2017

Organisaatio: Oulun ammattikokrekakoulu

Kommentin numero	Luku, sivun nro/§	Yleinen kommentti/ Ehdotus uudeksi tekstiksi/ Yksittäinen korjaus	Perustelut
1	5, 178-179/22§	"Toiminnanharjoittajan on toteutettava sellaiset toimenpiteet säteily turvallisuuden parantamiseksi, joita voidaan pitää perusteltuina niiden laatuun ja kustannuksiin sekä säteilyturvallisuutta parantavaan vaikutukseen nähden" Voidaanko tämä määritellä tarkemmin?	Lauseessa huomioidaan tällä hetkellä toiminnanharjoittajan toimenpiteet, jotka on otettu huomioon turvallisuuden parantaminen perusteltuina laadulla, kustannuksilla ja säteilyturvallisuuden parantavalla vaikutuksella. Vaikka laki itsessään määrää toiminnan harjoittajan huolehtimaan toiminnan järjestämisestä ja poikkeamien huomioinnista, hänelle kuitenkin annetaan mahdollisuus tehdä toimenpiteet kustannusten puitteissa, joka ei mahdollisesti tarkoita tasa-arvoisesti hyvää säteilyturvallisuuden parantamisesta. Kustannusten puitteissa toimenpiteitä voidaan tehdä, mutta ovatko ne tarpeeksi hyviä täyttämään lain vaatimat vaatimukset, vai onko kyseessä vain parantaminen, jotta lähennyttään tarvittavaa tasoa? Kuitenkin seuraavassa kappaleessa vaaditaan, että on huolehdittava tarvittavasta taloudellisesta varallisuudesta, onko mahdollisesti lauseen muotoa vielä pohdittava?
2	11, 191/67§	"Orvot lähteet" Onko orpo oikea sana kyseisessä asianyhteydessä?	
3	13, 197-198/90§	Lääkäriin on osaltaan arvioitava oikeutus, sairaanhoitaja/suuhygienisti arvioi lääkärin ohjeiden mukaan oikeutuksen.	Säteilynkäytössä oikeutuksen antaminen on keskeisimpiä asioita lähetteen tekemisessä. Jos laissa annetaan ymmärtää, että lääkäri tekee itse oikeutuksen, mutta hoitaja voi tehdä oikeutuksen lääkärin antaman ohjeen mukaan, ovatko oikeutukset yhdenvertaiset? Kummatkin voivat tällä tavalla lähettää potilaan röntgentutkimukseen,

			<p>mutta voidaanko olla varmoja oikeutuksen todellisesta merkityksestä ja harkinnasta, jos sairaanhoitaja/suuhygienisti voi tehdä sen harkinnan ohjeiden mukaan? Eikö hänelle tulisi olla tarvittavat tiedot lähetteen tekemiseksi ilman ohjeita, jos lain mukaisesti hän käyttää harkintaa oikeutuksen tekemiseen.</p> <p>Ymmärrettävää on lain käytännöllisen aseman työssä erityisesti kiireellistä hoitoa vaativissa päivystystilanteissa, mutta voidaanko toiminnassa varmistaa säteilynkäytön oikeutuksen ymmärtäminen ja kumuloituvan säteilyaltistuksen todellinen huomioiminen ottaen huomioon potilasturvallisuuden säteilynkäytön osalta.</p> <p>Huomioita on suunnattava lakiin liittyvään sairaanhoitajan/suuhygienistin <u>riittävän kokemuksen</u> määrittämiseksi sekä <u>lisäkoulutuksen</u> sisällön/laajuuden ja erityisesti säteilyyn liittyvän tietouden ymmärtämisen selvittämiseksi.</p>
4	5§	<p>kuvantamisessa henkilöön kohdistetulla muulla kuin lääketieteellisellä altistuksella henkilön altistusta ionisoivalle säteilylle kuvantamistarkoituksessa, kun altistuksen pääasiallisena tarkoituksena ei ole edistää altistuvan henkilön terveyttä</p>	<p>Tarkoittaako tämä: <i>kuvantamisessa henkilön muulla kuin lääketieteellisellä altistuksella</i> henkilön altistumista ionisoivalle säteilylle, joka aiheutuu toisen henkilön kuvantamistarkoituksessa toteutuvasta altistuksesta</p>
	5§: 15 ja 19	<p>14) siirrolla säteilylähteen tuomista tai viemistä Euroopan unionin jäsenmaasta toiseen 19) säteilylähteellä säteilylaitetta sekä radioaktiivista ainetta, jota käytetään sen radioaktiivisuuden vuoksi;</p>	<p>Nämä kaksi momenttia liittyvät toisiinsa, kääntäisin järjestystä, 19 momentiksi 14</p>
	5§: 25	<p>säteilyyn perehtyneellä työterveyslääkärillä lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan suorittavaksi lääkäriksi annetun lain (/2016) 1 §:ssä tarkoitettua säteilyyn perehtynyttä työterveyslääkäriä</p>	<p>säteilyyn perehtyneellä työterveyslääkärillä lain (/2016) 1 §:ssä tarkoittamaa säteilyyn perehtynyttä työterveyslääkäriä, joka suorittaa luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seuranta</p>

5§:	<p>26) säteilyvaara-avustajalla henkilöä, joka ei ole säteilyvaaratyöntekijä ja joka avustaa suojelutoimissa tai osallistuu muuhun yhteiskunnan kannalta välttämättömään työhön säteilyvaaratilanteessa;</p> <p>27) säteilyvaaratilanteella tilannetta, jossa säteilyturvallisuuspoikkeaman seuraukset edellyttävät tai voivat edellyttää erityisiä toimenpiteitä väestön tai pelastus- tai suojelutoimiin osallistuvien henkilöiden säteilyaltistuksen rajoittamiseksi tai pienentämiseksi;</p> <p>28) säteilyvaaratyöntekijällä henkilöä, jolla on ennalta määritelty tehtävä säteilyvaaratilanteessa ja joka saattaa altistua ionisoivalle säteilylle pelastustoiminnassa tai suojelutoimissa säteilyvaaratilanteessa;</p>	<p>järjestys:</p> <p>-säteilyvaaratilanne</p> <p>-säteilyvaaratyöntekijä</p> <p>-säteilyvaara-avustaja</p>
5§: 37	väestöllä henkilöitä, jotka eivät ole työntekijöitä, ulkopuolista työntekijöitä, säteilyvaaratyöntekijöitä, säteilyvaara-avustajia tai lääketieteelliselle altistukselle altistuvia henkilöitä	väestöllä henkilöitä, jotka eivät ole säteily työntekijöitä, ulkopuolista säteily työntekijöitä, säteilyvaaratyöntekijöitä, säteilyvaara-avustajia tai lääketieteelliselle altistukselle altistuvia henkilöitä
9§	Olemassa olevan säteilytoiminnan oikeutus on osoitettava, kun saadaan uutta merkittävää tietoa sen tehokkuudesta, mahdollisista seurauksista tai vaihtoehtoisista menetelmistä tai tekniikoista.	osoitettava: olisiko selkeämpi: arvioitava uudelleen
10§	Säteilyturvakeskus voi myöntää poikkeusluvan nimetyn työntekijän annosrajan ylittämiseen poikkeuksellisissa tilanteissa turvallisuutta koskevien perusnormien vahvistamisesta ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta suojelemiseksi ja direktiivien 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ja 2003/122/Euratom kumoamisesta annetun Neuvoston direktiivin 2013/59/Euratom 52 artiklassa säädettyjä menettelyjä noudattaen.	Vaikea lauserakenne
19§:2	rekisteri hyväksytyistä säteilyturvallisuusasiantuntijaa ja säteilyturvallisuusvastaavan koulutusohjelmaa antavista koulutusorganisaatioista;	19§ 2) rekisteri hyväksytyistä säteilyturvallisuusasiantuntijaa ja säteilyturvallisuusvastaavan koulutusohjelmaa antavista järjestävistä koulutusorganisaatioista;
93§	Röntgenhoitaja voi tehdä itsenäisesti lähetteen mukaisen säteilylle altistavan tutkimuksen tai antaa suunnitelman mukaisen hoidon. Muu terveydenhuollon ammattihenkilö voi säteilyn lääketieteellisestä käytöstä vastaavan lääkärin valvonnassa avustaa sellaisen	Miten määritellään säteilyn lääketieteellisestä käytöstä vastaava lääkäri? Toiminnanharjoittaja tai lääketieteellisestä altistuksesta vastaava lääkäri voi valtuuttaa asianmukaisen...

		röntgenlaitteen käytössä, jonka käyttöön hänet on koulutettu.	Lääketieteellisestä altistuksesta vastaava lääkäri? Taitavat olla vanhemmissa voimaanjäävissä laeissa/asetuksissa?
		Hammasröntgenkuvauksiin ammatillisen koulutuksen saanut henkilö voi tehdä lääkärin ohjeiden mukaan tavanomaisia hammasröntgenkuvauksia.	Mitä ovat tavanomaiset hammasröntgenkuvaukset? Myöhemmin pykälässä 93 mainitaan intraoraaliröntgentutkimukseen: Tarkoittavatko samaa
	28 §	<i>Asiantuntijoiden käyttäminen</i> Turvallisuusluvan haltijan on käytettävä säteilyturvallisuusasiantuntijaa työntekijöiden ja väestön säteilysuojelun suunnittelussa, toteutuksessa ja seurannassa.	raskas organisaatio pienille toimijoille. Eikö voisi olla niin, että STV voi konsultoida? Pykälässä 33 ”Säteilyturvallisuusvastaavan säteilysuojelukoulutusohjelmalla tulee saavuttaa tarvittavat tiedot ja osaaminen säteilysuojelujärjestelyjen toteuttamisesta huolehtimiseksi.”
	93 §	Toiminnanharjoittaja tai lääketieteellisestä altistuksesta vastaava lääkäri voi valtuuttaa asianmukaisen lisäkoulutuksen saaneen isotooppikuvantamiseen perehtyneen muun terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamaan isotooppilääketieteen yhdistelmälaitteella tehtävän röntgentutkimuksen, jos tutkimus on kiinteä osa isotooppikuvantamista, eikä röntgenhoitajaa ole käytettävissä.	Tarvitaanko tätä ollenkaan? Kuka määrittelee asianmukaisen lisäkoulutuksen?
		Hammasröntgenkuvauksiin ammatillisen koulutuksen saanut henkilö voi tehdä lääkärin ohjeiden mukaan tavanomaisia hammasröntgenkuvauksia.	Tavanomainen?
	100 §	Muulla kuin terveydenhuollon laitteella tehtävää kuvantamista suorittavan toiminnanharjoittajan tulee huolehtia siitä, että altistettava henkilö tai hänen laillinen edustajansa saa asianmukaisen tiedon kuvantamisen säteilyaltistuksesta ja mahdollisista terveyshaitoista ja että tältä pyydetään suostumus kuvantamiseen.	mitä tällä halutaan sanoa? Lentokentä turvallisuustarkastukset?
	101 §	<i>Henkilönkatsastus säteilylle altistavalla menetelmällä</i>	katsastus on outo ilmaisu; olisiko tarkastus?